

MAGYAR ARIÓN

Tanulmányok
Pálóczi Horváth Ádám műveiről

Szerkesztők

CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN

HEGEDÜS BÉLA

Budapest

rec.iti

2011

A

*Magyar Arión – Tudományos tanácskozás Pálóczi Horváth Ádám
születésének 250. évfordulóján*
(Budapest, 2010. október 20–21.)
támogatói

MTA Irodalomtudományi Intézet
Óbudai Társaskör

A borítón látható portré Pálóczi Horváth Ádámot harmincéves korában ábrázolja. A színezett metszet alapjául szolgáló, mára elkallódott festmény „Erdélyi fi Kóré Zsigmond festette 1791”. A metszetet Kazinczy Ferenc készítette el, s a *Psychologia* címlapelőzékéeként jelent meg 1792-ben. A talapzaton olvasható Ovidius-idézet (*Fasti* II, 93):

Nomen Arionum Siculas impleverat urbes,
Captaque erat lyricis Ausonis ora sonis.

Híre betölti a városokat szikuloknak a földjén,
s zengő lantjának rabja Itália is...

(Gaál László fordítása)

A borító a csurgói Református Gimnázium könyvtárának példánya alapján készült, amely az író sógora, Sárközy István névbejegyzését őrzi
Forrás: <http://www.csokonai-csurgo.sulinet.hu/sarkozy/kepek/33.jpg>

© Szerzők, 2011.

ISBN 978-963-7341-91-5

ISBN 978-963-7341-92-2 (pdf)

Kiadja a rec.iti, az MTA Irodalomtudományi Intézetének recenziós portálja
<http://rec.iti.mta.hu/rec.iti>

Tördelés, képszerkesztés, borítóterv: Szilágyi N. Zsuzsa, Csörsz Rumen István

Tartalom

<i>Előszó</i>	7
<i>Arión emlékezete</i>	9
<i>élet, forrás</i>	15
TÓTH BARNA: Pálóczi Horváth Ádám pályájának első szakasza. A készülő kritikai kiadás bemutatása	17
LENGYEL RÉKA: „Egy titkos, de azonban nem alattomban való nyelvművelő társaság”. Pálóczi Horváth Ádám kiadatlan levele (1789) és tudóstársaság-tervezete	33
VÁMOS HANNA: Leleplezett titok. Pálóczi Horváth Ádám titkos, szabadkőműves dokumentuma	41
OROSZ ANDREA: Egy Pálóczi Horváth Ádám-levél margójára	57
FELDMÁJER BENJÁMIN: Pálóczi Horváth Ádám és a liberalizmus	63
NÉMETH JÓZSEF: Pálóczi Horváth Ádám petrikeresztúri évtizede (1811–1819)	75
<i>elmélet</i>	89
SZÖRÉNYI LÁSZLÓ: Pálóczi Horváth György fiziko-teológiai műve és fiának, Ádámnak költészete	91
BALOGH PIROSKA: <i>Sic itur ad astra</i> . Változatok a csillagászati tanköltemény műfajára Szerdahely György Alajos és Pálóczi Horváth Ádám műveiből	101
HERMANN ZOLTÁN: „Itt állani, lépni veszedelmes...” Kazinczy jegyzései Horváth Ádám <i>A lélek halhatatlansága felől való gondolatairól</i>	113
HEGEDÜS BÉLA: Érzékelés, álom, költészet. Pálóczi Horváth Ádám az álomról és a fantáziáról	125
LACZHÁZI GYULA: Pálóczi Horváth Ádám <i>Psychológiája</i> és a XVIII. századi lélektani irodalom	135
CSABAI LUCIA: Horváth Ádám és ama halhatatlan lélek nyomában, mely <i>Psychológiájának</i> tárgya	155

<i>mű</i>	167
GYAPAY LÁSZLÓ: Poézis a hasznosság jegyében. Pálóczi Horváth Ádám irodalom-szemléletéhez	169
EGYED EMESE: <i>Henriás, Hunniás</i> , Hanka, <i>Hol-mi...</i> Magyar Voltaire-kedők ...	185
HÁSZ-FEHÉR KATALIN: Pálóczi Horváth Ádám <i>Hunniás</i> ának szerkezeti, műfaji és forrástörténeti kérdései	201
POLGÁR ANIKÓ – CSEHY ZOLTÁN: Korinna és a vénasszony. Pálóczi Horváth Ádám és a latin műfordítás	219
JANKOVICS JÓZSEF: Pálóczi Horváth Ádám verse Ányos Pál haláláról	241
BORBÉLY SZILÁRD: Idő és örökkévalóság Pálóczi Horváth és Csokonai verseiben	255
SZILÁGYI MÁRTON: A <i>Fel fedezett titok</i> mint az érzékeny levélregény poétikai változata	267
LABÁDI GERGELY: A könyvbéli ember. A <i>Fel fedezett titok</i> mint érzékeny regény	277
SIRATÓ ILDIKÓ: Pálóczi Horváth Ádám drámaszövegei a régi századforduló hazai színházi kontextusában	293
<i>köz</i>	303
KÜLLŐS IMOLA: Pálóczi Horváth Ádám és a néphagyomány	305
CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN: „ki magam tsinálmányja, ki másé”. Közköltészet és írói program Pálóczi Horváth Ádám <i>Ötödfélszáz Énekek</i> (1813) című gyűjteményében	319
BRUTOVSKY GABRIELLA: A „csimbókos poéta” és a „német átok”. Pálóczi Horváth Ádám viszonya a németekhez	347
VOIGT VILMOS: Figyelem: RUI 8° 47!	359
TARI LUJZA: „Írok, komponálok..., de mindent csak Manuscriptumba”. Pálóczi Horváth Ádám „örökkévalóságra való” dalai	367
CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN: Közép-európai népzenei variánsok az <i>Ötödfélszáz Énekek</i> (1813) dallamaihoz	383
TÖRÖK ZSUZSA: Pálóczi Horváth Ádám dalgyűjteményének 1814-es másolata. Kézirattörténet	427
<i>Rövidítésjegyzék</i>	435